

Taustamateriaalia rippikoulun lähetysopetukseen

Piispainkokouksen vahvistamat rippikoulukirjat antavat hyvät perusrungot lähetystä käsitteleviä oppitunteja varten. Suomen Lähetysseuran opetusmateriaalin tarkoitus on tarjota rippikoulun ohjaajille syventävää materiaalia siitä, miten lähetys liittyy seurakunnan elämään kokonaisuutena.

Kokonaisvaltainen lähetyskäsitys ja lähetyksen perusteet Raamatussa

Useimmin käytetty lähetystyön perustelu on Jeesuksen seuraajilleen antama lähetyskäsky (Matt. 28:18–20). Perustelu on hyvä, mutta suppea. Rippikoulussa ja kaikessa seurakuntatyössä on hyödyllistä ottaa huomioon avarampi teologinen viitekehys.

Kun rippikoulussa opetetaan, mikä on kirkon missio eli tehtävä maailmassa, voidaan lähetyskäskyn sijaan lähteä Luuk. 4:18–19 mainitusta Jeesuksen omasta tehtävänmäärittelystä: *”Herran henki on minun ylläni, sillä hän on voidellut minut. Hän on lähettänyt minut ilmoittamaan köyhille hyvän sanoman, julistamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päästämään sorretut vapauteen ja julistamaan Herran riemuvuotta.”*

Kirkon tehtävä maailmassa on sama kuin Jeesuksen ohjelmajulistuksessa: kristityt todistavat Kristuksesta julistamalla Jumalan pelastustekoa Jeesuksessa ja toimimalla Jumalan valtakunnan todellisuuden edistämiseksi kaikkialla maailmassa. Siksi sanotaan, että kirkon tehtävä (eli kirkon missio eli lähetys), on kolmiyhteisen Jumalan työtä maailmassa, *Missio Dei*. Kirkko on olemassa toteuttaakseen kolmiyhteisen Jumalan (Luojan, Pelastajan ja Pyhittäjän) tehtävää maailmassa. Tähän työhön osallistuminen on enemmän kuin tekemistä tai yksittäinen työmuoto. Jumalan työhön osallistuminen on lähtökohtaisesti osa kirkon olemusta, sitä mitä tarkoittaa olla kirkko.

Siksi sanotaan myös että kyse on yhteisön asiasta: kristillinen elämä on sekä kristittyjen yhteisön, erityisesti paikallisseurakunnan, että yksittäisen kristityn kutsumus. Yksilö toteuttaa omaa kutsumustaan osana yhteisöä.

Kristillisen uskon ulospäin suuntautuva luonne perustuu ensisijaisesti siihen, millainen Jumala on. Rakkaudesta ihmisiä kohtaan Jumala tuli ihmisten luokse Jeesuksessa. Jeesus opetti oikeaa suhdetta Jumalaan, julisti syntejä anteeksi, auttoi apua tarvitsevia ja puolusti köyhiä ja syrjittyjä. Jumalan valtakunta tuli todeksi Jeesuksen elämäntavassa, sanoissa ja teoissa.

Kristuksen ruumiina kirkko on kutsuttu ja lähetetty tekemään maailmassa sitä, mitä Jeesus tekee. Kirkko on Jeesuksen esimerkin mukaan diakoninen ja profeettallinen. Jumalan valtakunnan pelastava todellisuus on tarkoitettu kaikille maailman ihmisille. Tästä syystä kulttuurissamme pinnalla oleva vaatimus uskonnon pitämisestä piilossa ja yksityisasiana on kristinuskolle vierasta. On kristittyjen ilo ja etuoikeus todistaa Kristuksesta lempeästi ja kunnioittavasti.

Lähetyksen kannalta Uuden testamentin keskeisiä tekstejä ovat evankeliumit ja Apostolien tekojen kirja. Edellisistä lueimme Jeesuksen missiosta ja toimintatavoista, jotka kertovat meille Jumalan missiosta. Jälkimmäisestä voidaan lukea toimintamalleja seurakunnan elämää varten. Jeesuksen ylösnousemuksesta todistaminen, toisista huolehtiminen, kokoontuminen yhteen rukoilemaan ja todistajien lähettäminen ovat erottamaton osa ensimmäisten kristittyjen elämäntapaa.

Kokonaisvaltainen lähetyskäsitys kasvatuksen kontekstissa

Lähetyksestä puhuttaessa törmää yllättävän usein käsitykseen, että se tarkoittaa yksittäisten saarnaajien lähettämistä kääntymään pakanuudessa eläviä tai että se tarkoittaa köyhien hyväntahtoista auttamista katastrofien yhteydessä. Nämä ajatusrakennelmat on hyvä kohdata ja pyrkiä laajentamaan nuorten ymmärrystä kohti kokonaisvaltaista käsitystä kirkon missiosta osana kristittyjen elämäntapaa. Kysymyksenasettelu on lähes sellaisenaan sovellettavissa myös aikuisrippikoulun opetuksessa.

Kirkon missiossa on kyse kokonaisuudesta: kristityt ovat sekä yhteisönä että yksilöinä kutsuttuja seuraamaan Jeesuksen esimerkkiä puheissaan ja teoissaan. He todistavat Jumalan valtakunnasta, tekevät sitä todeksi hengellisessä elämässä, arjessa palvelemalla kärsiviä ja apua tarvitsevia sekä julistamalla pelastusta Jeesuksessa

Kristuksessa. Tämä kaikki tapahtuu siellä, missä kristittyjen yhteisö elää: keskeisin kirkon missioon osallistuva yhteisö on jumalanpalvelukseen kokoontuva ja toisten hyväksi arjessa toimiva yhteisö - paikallisseurakunta.

Kokonaisvaltaisuus auttaa ymmärtämään myös sitä, että todistuksessa on kyse tavastamme olla ja elää koulussa, harrastuksissa, nuorten kotibileissä, perheessä ja kaikissa arjen tilanteissa. Luterilaisen käsityksen mukaan arkinen työ ja elämä on kristityn hengellinen kutsumus. Jokainen on kutsuttu seuraamaan Kristusta, ja toiset tämä kutsu voi viedä kotimaan kulttuurin ja elämänpiirin ulkopuolelle.

Siksi kokonaisvaltainen ymmärrys missiosta liittyy myös siihen, mitä ymmärrämme seurakunnalla. Kokonaisvaltainen ymmärrys missiosta koskee myös sitä, miten ymmärrämme seurakunnan olemuksen. Seurakunta on ymmärrettävä ensisijaisesti jäsenten yhteisöksi, jossa todistustehtävä kuuluu kaikille.

”Lähetys” vai ”lähetystyö”

Kirkossa keskustellaan silloin tällöin siitä, pitäisikö termin ”lähetystyö” käyttäminen lopettaa. Termi on kiistatta latautunut. Se kantaa usein mukanaan varsin kielteisiä mielleyhtymiä keskiajan miekkalähetyksestä ja ristiretkistä modernin ajan kolonialismiin saakka. Pakottaminen, käännyttäminen, taloudellinen hyötyminen ja toisella tavalla ajattelevien alistaminen ovat merkityksiä, jotka muutenkin yhdistetään varsin yleisesti oman uskonnon levittämisen ajatukseen.

Termiä on pidetty myös lähetysteologian näkökulmasta ongelmallisena. Lähetystyö-käsitteen juuret ovat ajassa, jolloin evankeliumin julistamisen ajateltiin tapahtuvan maantieteellisestä ”kristikunnasta”, Euroopasta, sen ulkopuolelle. Puhe lähetystyöstä voi hämärtää kuvaa siitä, että samoin kuin Jumala toimii kaikkialla, myös kirkon missio toteutuu kaikkialta kaikkialle ja siihen ovat osallisia kaikki kristityt yhdessä. ”Maitten ääret”, joihin kristityn tulee mennä, saattavat tänä päivänä löytyä omasta pihapiiristä tai työpaikalta. ”Jumala meiltä teille” –ajattelun sijaan tulisi omaksua ”Jumala meille kaikille” –näkökulma.

Toinen näkökohta on se, että lähetystyö-termi yhdistetään kristittyjen parissa usein ensisijaisesti evankeliumin julistamiseen. Tämä on kuitenkin yksipuoleinen kuva. Tyypillinen esimerkki tästä on asettaa vastakkain esimerkiksi ”lähetystyö” ja ”kehitysyhteistyö”. Lähetysjärjestöjen näkökulmasta kysymys on absurdi; lähetys on yläkäsite, jonka rinnakkaisia alakäsitteitä ovat yhtä lailla evankeliumin julistaminen, kansainvälinen diakonia ja yhteisöjen rakenteisiin vaikuttaminen. Kehitysyhteistyö on yksi tapa rahoittaa työtä. Yhtä outo vastakkainasettelu seurakuntatyön kontekstissa olisi asettaa vaihtoehtoiksi vaikkapa jumalanpalvelus ja diakoniavastaanotto tai päiväkerhot ja perheneuvonta. Tavoitteet ovat erilaiset, mutta päämäärä on sama. Pelkkä evankeliumin julistaminen ei ole kirkon mission täyttä toteuttamista. Samoin myöskään uskon sanallisesta todistamisesta irtisanoutuva avustustyö ei ole täyttä kristillistä elämää.

Näistä syistä ei ole aivan yhdentekevää, millä tavalla ja missä yhteydessä rippikouluopetuksessa käytetään termejä ”lähetys” ja ”lähetystyö”. Nykyinen lähetysteologinen ajattelu suosii ensimmäistä. Lähetystyö-termillä on selkeä käyttötarve silloin, kun on tarkoitus keskustella erityisesti kirkkomme lähetysjärjestöjen Suomen ulkopuolella tekemästä työstä. Hengellisessä kielessä ja opetuksessa on hyödyllisempää puhua laajemmin lähetyksestä tai missiosta.

Miten suomalainen paikallisseurakunta hyötyy Suomen ulkopuolella tehtävästä työstä?

On perusteltua kysyä, mitä eri puolilla maailmaa tehtävä työ antaa suomalaiselle seurakuntaelämälle. Vastauksia voi tarjota ainakin kolme.

1) Ymmärrys kristillisen julistuksen kontekstuaalisuudesta lisääntyy

Ei-kristittyjen parissa toimiminen auttaa ymmärtämään ja sanoittamaan kristillistä uskoa ja kristillistä identiteettiä ajankohtaisella tavalla ja oman kulttuurimme konteksti huomioiden. Kulttuurissamme otetaan usein annettuna monet katsomukselliset asiat, joista tärkeimpinä maailmankuva ja ihmiskuva. Länsimaiset käsitykset näistä ovat kristinuskon muovaamia: esimerkiksi käsityksemme yksilön mittaamattomasta ja luovuttamattomasta arvosta sekä ihmisten välisestä tasa-arvosta ovat itse asiassa uskonasioita. Kun olemme tekemisissä toisenlaisen

maailmakuvan ja ihmiskuvan varaan rakentuvien kulttuurien kanssa, ymmärryksemme omasta kulttuuristamme kasvaa. Silloin on mahdollista puhua Jeesuksen merkityksestä tavalla, joka on meidän aikamme ja kulttuurimme ihmisille tuore ja puhutteleva. Tätä sanotaan teologiassa kontekstualisoinniksi.

Teologian kontekstualisaatio perustuu Raamattuun. Sen esimerkki on Jumalan tuleminen ihmiseksi. Ääretön, kaikkialla ja aina olemassa oleva Jumala tuli ihmiseksi tietynä aikana ja tietyssä paikassa. Hänen julistuksensa oli ymmärrettävää ja puhuttelevaa tuon ajan ja paikan ihmisille, mutta se ilman kontekstualisaatiota julistus ei ole samalla tavalla ymmärrettävää 300-luvulla Roomassa, 1200-luvulla Ranskassa, 1600-luvulla Väli-Amerikassa tai 2000-luvulla Suomessa.

Sanan on tultava lihaksi yhä uudestaan yhä uusissa todellisuuksissa. Erityisen hyödyllistä tämän ymmärryksen lisääntyminen on omassa elinpiirissämme, jossa olemme tekemisissä oman kulttuurimme jälkikristillisen maailmankuvan kanssa. Eri kulttuureissa ja konteksteissa toimiminen ohjaa etsimään kullekin ajalle ja toimintaympäristölle ymmärrettäviä, luontevia ja puhuttelevia ilmaisun tapoja.

2) Ulospäin suuntautuva kristillinen elämä rakentaa hengellisesti

Lähetystyön, eli ulkomailla tapahtuvan työn, arki muistuttaa siitä, että kristillisessä uskossa on kyse elämäntavasta, jossa toimintaan toisten hyväksi. Toisten hyväksi toimimisella on sekä hengellinen että ajallinen ulottuvuus. Kristillisen elämän alituisena vaarana on keskittyä vain oman uskon tai uskon vaikeuksien arviointiin. Kristitty, joka kääntyy ulospäin kohti toisia, saa nähdä Jumalan tekoja. Esimerkkejä on monia: kun etsijä löytää uskon Jeesukseen, yksinäinen löytää ystävän, alakastisten oikeuksia puolustetaan, sairas saa lääkärin apua tai läheinen ihminen kokee rukousvastauksen, näemme Jumalan työtä maailmassa. Näiden asioiden todistaminen rakentaa hengellisesti.

3) Kristinuskon leviäminen maailmalla on rohkaisevaa

Kirkossamme kamppaillaan sen tosiasian kanssa, että kirkkomme jäsenmäärä laskee ja kristillisen uskon yhteiskunnallinen merkitys pienenee. Uskonnon merkityksen vähenemisestä puhutaan paljon, samoin uskonnollisuuden kuulumisesta menneeseen maailmaan. Väitteet ovat kuitenkin totta vain länsimaissa. Kristinuskon todellisuus on globaali. Maailmanlaajuisesti kristillinen usko, ja uskonnot ylipäänsä, kasvavat. Erityisesti maailman köyhimpien ihmisten parissa kristillinen todistus synnyttää toivoa ja muuttaa ihmisten elämää konkreettisesti. Kun toimimme yhdessä muualla maailmassa elävien kristittyjen kanssa, olemme osallisia tapahtumista, joissa Pyhä Henki synnyttää uutta elämää tänäkin päivänä. Kuulumme kasvavaan liikkeeseen. Se, mitä muualla maailmassa kristittyjen sisariemme ja veljiemme arjessa tapahtuu, auttaa meitä rohkeampaan todistuksen antamiseen myös omassa elinpiirissämme.